

ZPRAVODAJ

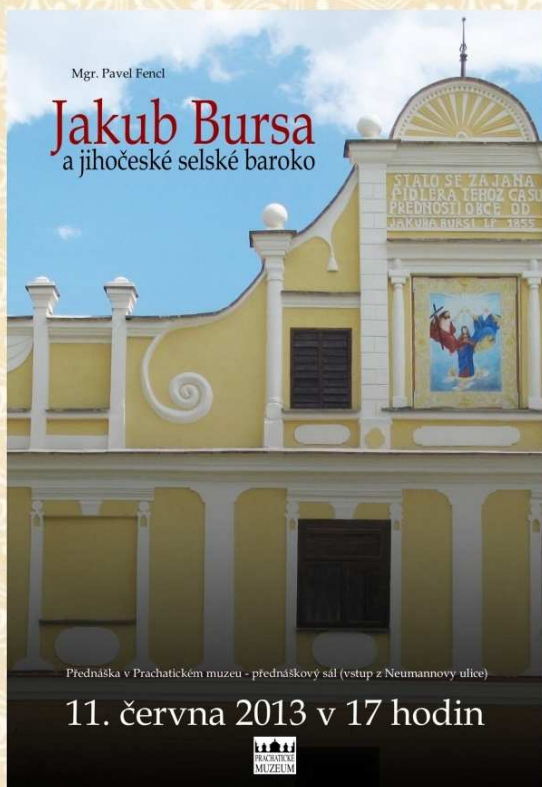

PRACHATICKÉHO MUZEA
1/2013

VÝSTAVY:

HLAVNÍ BUDOVA - Velké náměstí 13

- 2. dubna - Jihočeský zedník Jakub Bursa (do 30. 9.)
Selské baroko Jakuba Bursy na Vlachobřezsku a Volyňsku
- výstava fotografií P. Luniaczka (do 29. 6.)
- 3. dubna - Prodejní jarní výstava - STROOM Dub o. p. s. (do 28. 4.)
- 2. května - Slánky ze Slaného (do 28. 9.)

Výstava Jihočeský zedník Jakub Bursa

Prachatické muzeum otevřelo 2. dubna 2013 výstavu věnovanou zednickému mistru Jakubu Bursovi, jehož 200. výročí narození si připomínáme 21. července.

Iluze selské světnice z dob Jakuba Bursy

Jakub Bursa je širší veřejností vnímán jako autor především štítů vesnických usedlostí. Méně je již známo, že v rámci stavebních úprav rušil černé kuchyně a zaváděl první zděné sporáky napojené na tzv. vlašské komíny. Proto také na výstavě najdeme kromě modelu statku čp. 11 ve Dvorech u Husince figurální výjev z interiéru, kterému dominuje zděný sporák. Návštěvník má také možnost sledovat rodokmeny Jakuba Bursy a majitele zmíněné usedlosti, po chalupě zvané U Hesů. Jejich autorem je genealog MUDr. Jan Antonín Mager. Bursova zbožnost, projevující se typickými výjevy na fasádách a štítech budov, je připomenuta i vzpomínkami na poutě a procesí, která v době Bursova života absolvovali obyvatelé Vlachova Březí a okolí. Výstava je otevřena do konce září.

Model Bursova statku, Dvory č. p. 11
rekonstrukci stavu provedl před rokem 1919 provedl architekt A. Matschin

Němčice (pošumavské záměčky - 1.)

V líbezném, mírně zvlněném krajině mezi Volyní a Strakonícemi nalezneme jedno z nejpůsobivějších drobných šlechtických sídel jižních Čech. Dvoupatrový raně barokní zámek stojí na severozápadním okraji vesnice Němčice a za ním se kolem jednoho z pramenných přítoků Němčického potoka rozkládá menší, volně řešený anglický park. I v dnešní značně zdevastované podobě lze vytušit bývalou krásu stavby, která v odloučenosti a tiché samotě malé pošumavské vísce sní o zašlé slávě a o zajímavém životě svých bývalých majitelů. Erb Dlouhoveských a Chanovských z Dlouhé Vsi nad portálem zahradního průčelí nám prozrazuje rodinu zakladatelů i současných majitelů.

Ves Němčice je známá od 13. století, ale renesanční tvrz tu postavili až na přelomu 16. a 17. století Chřepičtí z Modliškovic. Ti tu přečkali i pobělohorské bouře a změny a až v roce 1674 Němčice prodali Jiřímu Františkovi Věžníkovi z Věžníků. Za jeho vlády se renesanční tvrz změnila v malý jednopatrový barokní zámek, který i s celým panstvím v roce 1697 koupil probošt u sv. Víta v Praze Jan Ignác Dlouhoveský z Dlouhé Vsi.

Jan Ignác pocházel z chanovské odnože rodu Dlouhoveských a do okolí Němčic se dostal zprvu jako správce nedaleké Volyně. Ještě před svou smrtí v roce 1701 zřídil z Němčic a okolních panství rodové svěřenství (fideikomis) pro všechny větve rodu z Dlouhé Vsi s podmínkou, že setrvají v rytířském stavu a nepřijmou povýšení do stavu panského. Za Chanovských z Dlouhé Vsi (1697 - 1877) se Němčice staly jedním ze společenských center kraje. Jan Felix Chanovský (1693 - 1730) rozšířil zámek o kapli sv. Jana Nepomuckého a žil tu honosným životem barokního šlechtice. Na zámku si udržoval četné služebnictvo, ve stájích ržalo

množství koní a k zpříjemnění volných chvil sloužila vlastní zámecká hudební kapela. Jako velký příznivec lovu a střelby do terče dal v ovocné zahradě postavit střelnici a jeho potřebám sloužil i osobní lékař a vlastní lékárna. Donedávna zapadlý kout Pošumaví ožil nebývalým ruchem. Ze zámeckých oken i z parku se linula krásná barokní hudba, v okolí se ozývala střelba i veselý ryk lovu a v příjemných letních večerech se po cestičkách v parku procházely krásně oděné dámy a naslouchaly lichotkám barokních kavalírů.

Němčice v polovině 19. století

Nejvýznamnějším majitelem zámku byl však bezesporu František Xaver Chanovský, vskutku ušlechtilý příklad vzdělaného šlechtice 19. století. V napoleonských válkách přišel o ruku a po opuštění armády se začal věnovat vědě a svým zálibám. Ve čtyřicátých letech byl ředitelem polytechnického ústavu v Praze, ale většinu času trávil na němčickém zámku. Vybudoval si tu rozsáhlou knihovnu, sbírku minerálů a chemickou laboratoř a jako jeden z prvních tu prováděl pravidelná meteorologická pozorování. Rád si k sobě do Němčic zval učence a vychutnával s nimi rozkošné chvíle v dlouhých hovorech a diskusích. Jeho mnohostranné zájmy ho řadily k posledním vzdělancům, kteří ještě dokázali obsáhnout téměř veškeré vědění a kulturní dění své doby.

Smrtí Františka Xavera v roce 1877 rod Chanovských vymřel a Němčice

přešly do rukou spřízněné větve Dlouhoveských z Dlouhé Vsi. Ta se do Němčic po komunistické epizodě v roce 1994 vrátila a mohla tu oslavit třistaleté výročí získání zámku šlechtickým rodem z Dlouhé Vsi.

Němčice - vstup do zámeckého parku

Řemesla - naučný cyklus

V muzeu voněly křupavé houstičky a česnekové placky

Na počátku února se v Prachatickém muzeu v rámci cyklu Řemesla vystřídalo téměř 250 žáků prachatických základních škol Zlatá stezka a Vodňanská. S historií, tentokrát pekařského řemesla, je seznámila Mgr. Eva Nováková. Poté už si všichni mohli vyzkoušet pletení houstiček pod vedením pekařského mistra Augustina Sobotoviče a jeho manželky z Volar. Nakonec děti ochutnaly své výtvořky - ještě teplé čerstvé pečivo, po kterém se jen zaprášilo. Pan pekař během pečení zpíval dětem trefné písničky a recitoval vtipné básně. Školáci odcházeli s plným žaludkem, dobrou náladou a pozváním na další akce muzea.

Pan Sobotovič s dětmi v pilné práci

Zdobení kraslic s Lenkou Volkovou

Ve dnech 25. - 27. března jsme v muzeu vítali jaro starými lidovými zvyky. V cyklu seznamování s tradičními řemesly, určeném žákům základních škol, jsme pokračovali zdobením velikonočních kraslic. Tradiční metody jejich zdobení mistrovsky ovládá Mgr. Lenka Volková, prachatická rodačka, která se ochotně přijela podělit o své umění.

Tradiční techniky zdobení kraslic jsou náročné, ale námaha se vyplácí

Patnáct školních tříd tajilo dech nad jejími nádhernými kraslicemi zdobenými voskem, slámou, jezerní sítinou atd.. Vyfouklá vajíčka pak děti pod odborným a zároveň velmi příjemným vedením paní Volkové samy zdobily. Osvojily si tak základy tradičních technik zdobení velikonočních kraslic.

Slánky ze Slaného - komorní výstava

Zásobnice na sůl - ukázka předmětů ze slánské sbírky

Mgr. Lenka Šobrová, nový muzejní pedagog pořádá výtvarné workshopy

S blížícími se Velikonocemi jsme do muzea pozvali děti pátých tříd prachatických základních škol Zlatá stezka a Národní, aby si vyrobily něco hezkého pro zkrášlení svého domova. Pro každou třídu byly připraveny čtyři různé výtvarné dílny, kde žáky s výtvarnými technikami seznamovaly zkušené lektorky. Děti si tak z rozličných materiálů vyrobily vkusnou kytičku, motýla, vajíčko a věneček. Všem udělaly velikou radost nejen hotové výtvary, ale hlavně zábavný proces tvoření.

Starosti našich předků

Úprava zvířat pro sbírky přírodopisné

Moderní úprava živočichů pro sbírky přírodopisné liší se značně od způsobu, jímž se preparovala zvířata před půl stoletím. Nejen, že chemie s příbuznými vědami dala tomuto umnému povolání mnoho nových prostředků, jimiž se uchovává srst a kůže daleko dokonaleji; hlavní tendencí novodobého preparátora je upravit mrtvý exemplář zvířete tak, aby činil dojem živého a měl ve svém postoji a výrazu typický ráz své odrůdy. Teprve takto pořizované sbírky

Montování vycpaného tygra

jsou skutečným představitelem mnohotvárné přírody a poučují názorně o charakteru, vlastnostech a životních zvyklostech různých zvířat. Je k tomu potřebí arci velikých zkušeností a znalostí vědeckých a nezřídka i studia zvěře přímo v přírodě. Tvůrcové novodobého vycpavačství, Francouz Jules Verneau a Angličan W. T. Hornaday, proslavili se právě výtvoř, které měly za podklad studium šelem a orangutanů v jejich nespoutaných zvyklostech.

Světobzor, 1927

Barvení modelů, jež tvoří hlavy vycpaných šelem

Úprava rybí kostry znamená nekonečnou trpělivost

PUBLIKACE K ZAKOUPENÍ:

ZLATÁ STEZKA - Sborník Prachatického muzea

- ročník 14, 2007 (92,-Kč)
- ročník 15, 2008 (120,-Kč)
- ročník 16, 2009 (140,-Kč)
- ročník 17, 2010 (85,-Kč)
- ročník 18, 2011 (93,-Kč)
- ročník 19, 2012 (117,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 1. Prachatice - státní hranice

- František Kubů, Petr Zavřel (280,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 2. Vimperk - státní hranice

- František Kubů, Petr Zavřel (290,-Kč)

ZLATÁ STEZKA 3 Kašperské Hory - státní hranice

- František Kubů, Petr Zavřel (350,-Kč)

PŘÍBĚHY Z PLÁNÍ - Pavel Fencel, Jan Antonín Mager (40,-Kč)

KLOSTERMANNOVÉ NA ŠUMAVĚ - Jan Antonín Mager, Pavel Fencel
(30,-Kč)

KAPLE PRACHATICKA POHLEDEM GENEALOGA - J. A. Mager (65,-)

RYTMISTR FRANZ WOLSCHANSKY - J. A. Mager (35,-)

KONTAKT:

Prachatické muzeum

Velké náměstí 13, 383 01 Prachatice

tel.: 388 311 419

E-mail: muzeum@prachatickemuzeum.cz

www.prachatickemuzeum.cz

Zpravodaj Prachatického muzea

Text: odborné oddělení PM

Grafické zpracování, tisk:

Zdenka Oberfalcerová

Vydalo: Prachatické muzeum 2013

Propagační tiskovina - neprodejné

**Sváteční lidový oděv z okolí Prachatic
- zleva Prácheňsko, Šumava, Netolicko**

**Titulní strana: detail ženské pleny, Netolicko, počátek 20. stol., výšivka
barevnou vlnou na plátně (Muzeum JUDr. O. Kudrny Netolice)**